

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор:
/В. Тодорова/

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИБОЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

(2019 – 2020)

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с ученици от СУ „Йоан Екзарх Български“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- 2000 – Европейската социална харта /ревизирана/;
- 1992 – Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- 1970 – Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.;
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 - 2020);
- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Закон за закрила на детето;
- Етичен кодекс на работещите с деца;
- Закон за защита от дискриминация;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.);
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата следва основните принципи в системата на предучилищното и училищното образование, а именно:

- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- хуманизъм и толерантност.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

Принципи на приобщаващото образование

1.1. Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

1. Гарантиране правото на достъп до училище на всяко дете и на правото му на качествено образование.

2. Гарантиране на възможността за подкрепа на всеки ученик за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

4. Приемане и зачитане уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, които образователната институция трябва да развие максимално.

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

6. Изграждане на позитивен психологически климат в училище.

1.2. Принципи за осигуряване на обща подкрепа на личностното развитие в училище:

1. Гарантиране участие и изява на всички ученици в училище.

2. Включване в дейности за ранно оценяване с оглед превенция на обучителните затруднения.

3. Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, участие в проекти и в други училищни изяви.

4. Поощряване с морални и материални награди.

5. Изграждане на позитивен организационен и психологически климат.

6. Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности, с цел указване при необходимост на допълнителна подкрепа.

7. Екипна работа между учителите.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в СУ „Йоан Екзарх Български“, съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Програмата е част от цялостната училищна политика за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците; за изграждане на позитивен организационен климат; за утвърждаване на позитивна дисциплина; за развитие на училищната общност. Тя е обвързана с целите на приобщаващото образование като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването, към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Програмата осмисля образователната интеграция като институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

Програмата е обвързана с въпроса за грамотността като основен фактор за личен и обществен просперитет и с решаващо значение за способността на човека да се развива като личност, да се учи през целия живот и да участва пълноценно в обществото.

Програмата регламентира предоставянето на обща и допълнителна подкрепа на ученици с обучителни затруднения; на ученици, които не владеят български език; деца в риск; ученици от малцинствени етнически групи; ученици с девиантно поведение; ученици със специални образователни потребности; ученици с дарба и ученици с хронични заболявания.

Уязвими групи в СУ „Йоан Екзарх Български“ са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици в риск; ученици, застрашени или жертва на насилие; ученици-сираци и полусираци; бежанци; ученици от различни етнически групи и други с идентифицирани нужди.

II. Цели на програмата:

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи има следните цели:

- осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на учениците;
- създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- прилагане на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;
- утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- осъществяване на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- насърчаване и повишаване на равнището на грамотността на учениците;
- осъществяване на превенция, мотивация и преодоляване на проблемно поведение на учениците.

III. Подкрепа на личностното развитие

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

3.1 Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в СУ „Йоан Екзарх Български“ координаторът /педагогически съветник/ заместник-директор/ се определя от директора и изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в СУ „Йоан Екзарх Български“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, както и логопед, педагогически съветници и ресурсен учител. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик и включва различна екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, грижа за здравето въз основа на информация от родителя, както и осигуряване или насочване към занимания по интереси.

Заниманията по интереси могат да се организират от СУ „Йоан Екзарх Български“, от ОДК/СтЦРД/НДД или други центрове за личностно развитие. Общата подкрепа е насочена към дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, превенция на обучителните затруднения. Видовете и съдържанието на дейностите по превенция на тормоза и насилието са подчинени на обща училищна политика и се разработват от училищната общност. Общата подкрепа включва допълнително обучение по учебни

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

предмети, допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическия съветник или консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците от първи до последния клас за училището.

В СУ „Йоан Екзарх Български“ функционира училищна библиотека, ръководена от библиотекар, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на децата и учениците.

Описаните в ПУД морални и материални награди също са част от предоставяната от СУ „Йоан Екзарх Български“ обща подкрепа.

Общата подкрепа за личностно развитие може да включва дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство; образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище; учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от децата и учениците.

Дейностите за реализиране на общата подкрепа имат за цел изграждане на позитивен организационен и психологически климат в училище, включително чрез психологическа подкрепа.

Реализирането на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в училището въз основа на анализа може да се осъществява чрез план за действие в случаите, когато:

- се установят затруднения в обучението на ученика и/или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му;
- се установи, че дете или ученик напредва значително по-бързо, отколкото децата и учениците на неговата възраст.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

За неизпълнение на задълженията, определени в Закона за предучилищното и училищното образование, в нормативни актове по неговото прилагане и в правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците може да се налагат санкции.

Освен налагането на санкция на ученика задължително се предоставя обща подкрепа за личностно развитие като консултации по учебни предмети, консултации с психолог и/или с педагогически съветник, допълнително обучение и допълнителни консултации по учебни предмети в неучебно време, включително в периода на ваканциите, участие в занимания по интереси, кариерно ориентиране и други дейности с оглед недопускане на нарушения или отпадане от училище. Видът на общата подкрепа се определя в плана за действие от координатора посъвместно с класния ръководител, учителите на ученика и родителя /представителя на детето/ лицето, което полага грижи за детето.

3.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от СУ „Йоан Екзарх Български“.

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на ученика и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722
e-mail: hg_shumen@abv.bg

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- ученици със специални образователни потребности – през учебната година;
- ученици с хронични заболявания;
- ученици в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психосоциална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, училището уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживее на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

Наличие на три и повече ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план.

IV. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	педагогически съветник, логопед, класен ръководител	Първичната идентификация се извършва в срок от един до три месеца в началото на уч.год.
Екипна работа на учителите, преподаващи в даден клас	постоянен	класен ръководител, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.	директор	
Награждаване на ученици	постоянен	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	01.11, 01.04	завеждащ библиотека	да се направи по повод Деня на народните будители

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

			и Деня на книгата
Представяне на дейности по интереси в училището	15.10	учители в ГЦОУД	
Представяне на дейностите по интереси на СтЦРД, НДД	15.10	представители на центровете	при проявен интерес от страна на центровете
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 3 до 7	01.12, 01.05	педагогически съветник, кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класен ръководител, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник/психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, психолог, класен ръководител	
Организиране и провеждане на “Училище за родители”	целогодишно	директор, екип, класен ръководител	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	УКБППМН, директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОАН ЕКЗАРХ БЪЛГАРСКИ“ – ГР. ШУМЕН

ул. „Преслав“ №1, директор 054 860 018, администрация 054 862 722

e-mail: hg_shumen@abv.bg

V. Приоритетни направления за действие

1. Пълно обхващане на всички ученици в задължителна училищна възраст от образователната система.
2. Превантивни мерки за недопускането на отпадането на ученици от основно и средно образование.
3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в училище.
4. Приобщаване родителите на учениците към образователния процес и засилена работа с тези, които не подкрепят образованието на своите деца..
5. Стимулиране на развитието и изявата на талантиливи ученици.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училищната общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.